

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI
INSON RESURSLARI VA MAHALLA
TARAQQIYOTINI BOSHQARISH
INSTITUTI

Ro'yxatga olindi: № <u>62-60410100</u> 2024 yil <u>10</u> <u>08</u>	 "TASDIQLAYMAN" SamDU rektori: <u>R.I.Xalmuradov</u> 2024 yil " " "
---	--

AMALIY EKONOMETRIKA

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, Boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar)

Fan model kodlari AEKMET1405	O'quv yili 2025-2026	Semestr 4	ECTS - Kreditlar 5
Fan model turi Mushury	Ta'lim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari 8	
Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
1.	Amaliy ekonometrika	60	90
			150

2. I. FANNING MAZMUNI.

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda bozor munosabatlari sharoitida milliy iqtisodiyot va uning tarmoqlari kabi murakkab iqtisodiy tizimlarni ekonometrik modellashirish asoslarini o'rganishdan, o'rganilayotgan jarayonlarga iqtisodiy-statistik va ekonometrik usullarni qo'llashni, iqtisodiy dinamikani o'rganishda turli xil funksiyalar, ekonometrik modellarni kompyuter dasturlari yordamida yechish va olingan natijalarni iqtisodiy tahlil qilish bo'yicha boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiligiga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Fanning vazifasi – mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellarni o'rganish hamda iqtisodiy ko'rsatkichlarni kompyuter texnologiyalari asosida ekonometrik modellashirish va prognozlashni amalga oshirish yo'llarini ko'rsatib berish.

Fan mazmuni

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari).

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I-mavzu. Amaliy ekonometrika fanining predmeti, usullari, vazifalari va asosiy tushunchalari.

Ekonometrika va uning statistika va boshqa fanlar bilan aloqasi. Iqtisodiy tizimlar va jarayonlarning murakkabligi. Iqtisodiyotni ekonometrik modellashirishning zarurligi. Ekonometrik model to'g'risida tushuncha. Ekonometrik modellarni yaratish shartlari. Ekonometrik modellarning statistik bazasi. Bozor munosabatlari sharoitida iqtisodiy ko'rsatkichlarning tahlili va bashoratida ekonometrik modellardan foydalanish. Milliy iqtisodiyot murakkab ierarxik tizim sifatida. Ekonometrik modellashirish. Ekonometrik modellardagi o'zgaruvchilar. Aniq iqtisodiy obyektlar. Bog'lanishlarni iqtisodiy talqin qilish. Ekonometrikning asosiy

maqsadi. O'zgarish qonuniyalari va tendensiyalarini o'rganish. Ekonometrik modellashirish va modellarning ahamiyati. Ekonometrik usullar yordamida resurslardan oqilona foydalanish. Ekonometrik modelning umumiy ko'rinishi. Bog'liq va bog'liq bo'lmagan o'zgaruvchilar. Stoxastik model. Statik model. Dinamik model. Ekonometrik modellashirish bosqichlari.

2-mavzu. Ekonometrik modellarning axborot ta'minoti va ularga qo'yiladigan asosiy talablar.

Iqtisodiy ma'lumotlarning statistik tabiati. Iqtisodiy ma'lumotlarni qayta ishlash. Bog'liq va bog'liq bo'lmagan o'zgaruvchilarni tanlash. Natijaviy ko'rsatkich va ta'sir etuvchi omillar. Endogen va ekzogen omillar. Fiktiv o'zgaruvchilar. Omilli va natijaviy belgilar. Ekonometrik modellarni tuzishga bo'lgan talablar. Omillar o'ichov birligini tanlash. Dastlabki axborotni shakllantirish. Vaqti qatorlar va fazoviy ma'lumotlarning farqlari. Panel ma'lumotlari.

3-mavzu. Ekonometrikada ehtimollar nazariyasi va matematik statistikaning asosiy tushunchalari.

Tasodifiy miqdor to'g'risida tushuncha. To'plam to'g'risida tushuncha. Bosh, tanlama, cheklangan, cheksiz to'plamlar. To'plam birligi, elementi, kuzatish. Diskret tasodifiy miqdorlar. Uzlaksiz tasodifiy miqdorlar. Tasodifiy miqdor taqsimotining miqdoriy xarakteristikalari. O'racha qiymat. Matematik kutilish. Dispersiya. Tasodifiy miqdorning standart chetlanishi. Tasodifiy miqdorning variatsiya koeffitsiyenti. Belgi, arifmetik o'racha. Variatsiya, variant, variatsion qator. Chastota, absolyut miqdor, nisbiy chastota. Variatsiya chegarasi, ekstremal qiymat. O'racha chiziqi farq. Dispersiya. Variantlarning arifmetik o'rachasi va o'racha kvadrati. O'racha kvadratik farq. Variatsiya koeffitsiyenti. Nisbiy ko'rsatkich. Ekssess. Asimetriya.

4-mavzu. Juft korrelyatsion-regression tahlil.

Bir omilli chiziqi bog'lanish. Bog'liqliklar turlarini o'rganish. Stoxastik bog'liqliklar. Korrelyatsiya maydoni. Kovariatsiya koeffitsiyenti va uni hisoblash usuli. Chiziqi korrelyatsiya koeffitsiyenti. Bog'lanishning zichligi, tahlilning samaradorligi. Korrelyatsiya koeffitsientining o'zgarish intervallari. Korrelyatsiya koeffitsiyenti turlari. Korrelyatsiya koeffitsiyenti ahamiyatini Student mezon bo'yicha baholash. Bosh to'plam va tanlama uchun korrelyatsiya koeffitsientlari. Korrelyatsion tahlil bosqichlari. Juft chiziqi regressiya (ekonometrik model) tushunchasi. Regressiya

koefitsientlari. "Eng kichik kvadratlarda" (EKK) yordamida regressiya koefitsientlarini hisoblash. Regressiya koefitsientlarining iqtisodiy ma'nosi. Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar o'rtasida bog'lanishlarni o'rganishda chiziqsiz funksiyalardan foydalanish. Chiziqsiz bog'lanishlar uchun korrelyatsiya indeksini hisoblash. Ikkinchi darajali parabola. Uchinchi darajali parabola, n-darajali parabola. Giperbola. b-darajali giperbola. Logarifmik funksiya. Yarim logarifmik funksiya. Ko'rsatkichli funksiya. Darajali funksiya. Logistik funksiya. Chiziqsiz bog'lanishlar uchun korrelyatsiya indeksini hisoblash. Determinatsiya koefitsienti. Korrelyatsion tahlilning iqtisodiy ma'nosi. "Eng kichik kvadratlarda" (EKK) yordamida chiziqsiz regressiya koefitsientlarini hisoblash.	5-mavzu. Ekonometrik modellar ishonchligi va ular parametrlari mohiyatligini baholash. Ko'p omilli ekonometrik modellar parametrlarini Student mezonini asosida tekshirish. Ekonometrik modellarni ahamiyatini Fisher mezonini va aproksimatsiya xatoligi yordamida baholash. Determinatsiya koefitsienti va Fisher mezonining o'zaro aloqadorligi. O'zgaruvchi omil uchun Fisher mezonining xususiy mezonini. "EKK" bajarilishini Darbin-Uolson mezonini bo'yicha baholash. Musbat va manfiy avtokorrelyatsiya. Avtokorrelyatsiyani aniqlash uchun testlar. Avtokorrelyatsiyaning paydo bo'lish sabablari. Avtokorrelyatsiyani barafar etish yo'llari. G omoskedatik va geteroskedatik. Geteroskedatikni aniqlash uchun testlar. Geteroskedatikni barafar etish yo'llari.
6-mavzu. Ko'p omilli ekonometrik tahlil. Iqtisodiy jarayonlarning ko'p omilli xususiyatlari va o'zgarish qonuniylari. Ekonometrik model tuzish uchun omillarni tanlash uslubiyati. Xususiy korrelyatsiya. Juft korrelyatsiya. Multikollenarlik. Ko'p omilli korrelyatsiya. Ko'p omilli determinatsiya koefitsienti. Ko'p omilli ekonometrik (regression) model. Chiziqli va chiziqsiz ko'p omilli regression bog'lanishlar. Elastiklik koefitsientlarini hisoblash. "Eng kichik kvadratlarda" usuli yordamida ko'p omilli ekonometrik modelning parametrlarini hisoblash. Standartlashirilgan masshadagi regressiya tenglamasi. Regressiyaning xususiy tenglamasi. Tenglamaga kiritilgan omillar soni. Elastiklikning xususiy koefitsientini aniqlash. Ekonometrik model parametrlari iqtisodiy tahlili.	7-mavzu. Tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik

model. Bir vaqti tenglamalar tizimi. Tenglamalar tizimi turlari. Ekzogen o'zgaruvchilar, endogen o'zgaruvchilar va lagli (oldindan aniqlangan) o'zgaruvchilar. Tenglamalar tizimi parametrlarini bavoista va umumlashtirilgan "eng kichik kvadratlarda usuli" yordamida hisoblash uslubiyati. Tizimni identifikatsiyalash muammolari. Bir vaqti tenglamalar tizimining iqtisodiy ahamiyatli misollari.	8-mavzu. Davriy qatorlarda ekonometrik modellash. Davriy qatorlar asosiy komponentlari, additiv va multipikativ modellar, davriy qatorlar tendentsiyasini modellash, davriy qatorlar darajalari avtokorrelyatsiyasi, qoldiqda avtokorrelyatsiya, Darbin-Uolson mezonini, mavsumiy va tsiklik tebraniylarni modellash, tendentsiyani yo'qotish usullari.
9-mavzu. Amaliy ekonometrik modellar. Islab chiqarish funksiyalari. Islab chiqarish funksiyasi turlari. Ko'rsatkichli funksiya. Koba-Duglas funksiyasi. Darajali modelni chiziqli ko'rinishga keltirish usuli. Anamorfoza usuli. Islab chiqarish funksiyasi xarakteristiklari. Islab chiqarish omillarining o'zaro almashish normasi va elastiklik koefitsienti. Iqtisodiy o'sish modellari. Muvozanat narx. Muvozanat yalpi mahsulot qiymati. Fillips egri chizig'i. "Sof" eksport funksiyasi. Daromad funksiyasi. Iste'mol funksiyasi. Talab va taklifi tahlili qilish. Islab chiqarish xarajatlari funksiyalari. Asosiy fondlar va investitsiyalar tahlili.	10-mavzu. Dinamik ekonometrik modellar. Dinamik ekonometrik modellar. Asosiy tushunchalar. Taqsimlangan lag modellarning xarakteristikasi, ularning parametrlarini baholash. Avtoregression model. Endogen ko'rsatkich. Dinamik ekonometrik modellarni tuzish tamoyillari. Vaqti lag. O'racha lag. Medianali lag. Polinomlar. Almon lag. Koyka usuli. Asosiy komponentlar usuli. Adaptiv kutilish va to'liq korrektirovkalanmagan model. Avtoregressiya modellari parametrlarini baholash.
11-mavzu. Iqtisodiy o'sish modellari. Iqtisodiy o'sishning asosiy tushunchalari, iqtisodiy o'sishning ekonometrik tahlillarida ishlash chiqarish funksiyalarini qo'llash.	12-mavzu. Iqtisodiy ko'rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish. Islab chiqarish omillari. Ijtimoiy-iqtisodiy prognozlash: umumiy

tushunchalar va obyektlari. Prognozlash funksiyalari. Prognozlash obyektlarining tizimi tahlili. Prognoz usullari va ularning turlari. Prognozlash usullari. Ekspert usuli. Ekstrapolyatsiya usuli. Trend (vaqt) bo'yicha regressiya davrida tenglama qiymatlarini tekislash. Ekonometrik modellash usuli. Ekonometrik tenglamalar tizimi yordamida prognozlash usuli. Imitation usul. Ssenariy usuli.
13-mavzu. O'zbekistonning iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlarining ekonometrik modellari.
Iqtisodiy o'sish va aholi turmush darajasi ko'rsatkichlarining omili tahlili, omili tahlil modellarini tuzishning va omillarni baholashning asosiy usullari va bosqichlari.
14-mavzu. Ishlab chiqarish funksiyalari va ularning xususiyatlari.
Ishlab chiqarish funksiyalarining umumiy xossalari, bir-birini o'zini bosuvchi resursli ishlab chiqarish funksiyalari va elastiklik ko'effitsientlari, ikki omili ishlab chiqarish funksiyasi, ishlab chiqarish funksiyalari bo'yicha bashoralarlash bosqichlari, bir nechta resursli ishlab chiqarish funksiyalari
15-mavzu. Mavsumiy tebranishlar.
Mavsumiy tebranishlar to'g'risida tushuncha, ekonometrik modellarda identifikatsiya muammolari, regression model o'zgaruvchilari nohiziqiligi va uni hal etish usullari.
III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.
III.1. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:
1. Ekonometrika fanining predmeti, usullari, vazifalari va asosiy tushunchalari.
2. Ekonometrik modellarning axborot ta'minoti va ularga qo'yiladigan asosiy talablar.
3. Ekonometrikada ehtimollar nazariyasi va matematik statusining asosiy tushunchalari.
4. Juft korrelyatsion-regression tahlil.
5. Ekonometrik modellar ishonchiligi va ular parametrlari mohiyatligini baholash.
6. Ko'p omili ekonometrik tahlil.
7. Tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik model
8. Davriy qatorlarda ekonometrik modellashirish.

9. Amaliy ekonometrik modellar.
10. Dinamik ekonometrik modellar.
11. Iqtisodiy o'sish modellari.
12. Iqtisodiy ko'rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish.
13. O'zbekistonning iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlarining ekonometrik modellari.
14. Ishlab chiqarish funksiyalari va ularning xususiyatlari.
15. Mavsumiy tebranishlar.
IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.
Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular
"Amaliy ekonometrika" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarining kalendar tematik rejas
1. Ko'p omili ekonometrik tahlilda omillarni tanlash muammosi.
2. Ekonometrik modeldashirishda qo'llaniladigan amaliy dasturlar paketlarining xususiyatlari.
3. Ekonometrik modellar parametrlarini aniqlashda "eng kichik kvadratlari usuli" dan foydalanish uslubiyati.
4. Tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik model.
5. Additiv va multiplikativ ekonometrik modellarni tuzish.
6. Tovarlar bozori konyunktura o'zgarishlarini hisobga olgan holda iqtisodiy tahlilni amalga oshirish va asosiy ko'rsatkichlarni prognozlash.
7. Makroiqtisodiy indikatorlarni ishlab chiqarish funksiyalari yordamida tadqiq qilish.
8. Mahsulotga bo'lgan talab va taklifning ekonometrik modelini tuzish va 5 yilga prognozini amalga oshirish.
9. Ekonometrikada butun sonly programmalash masalasi va uning tabiqi.
10. Iqtisodiy hodisalarni parametrlari chiziqli programmalash.
11. Iqtisodiy hodisalarning chiziqsiz programmalash masalalari.
12. Iqtisodiy hodisalarning shartsiz optimallashtirish masalasi.
13. Iqtisodiy hodisalarni gavarig programmalash.
14. Iqtisodiy hodisalarni dinamik programmalash.
15. Ekonometrikada dispersion tahlil.
"Amaliy ekonometrika" fani bo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko'nikmasini shakllantirish nazarda tutilgan. Jumladan, Fanga oid nazariy

va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy hamda oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishini 10 topshirishi zarur. Barcha keltirilgan mavzularni har biri to'g'risida talabalar qay tarzda o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish mexanizmi fanning sillabusida ochib beriladi.

3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)	Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • iqtisodiy tizimlar va jarayonlarning murakkabligi, ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarni tasvirlash usullari, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarning asosiy ko'rsatkichlari, korrelyatsiya usullari, regressiya usullari, dispersion usullar, indekslar nazariyasi usullari, mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellar, ishlab chiqarish funksiyalari, talab va taklifning ekonometrik modellari, ekonometrik modellashirish tamoyillari, vaqti qatorlarni tekislash eksponensial o'rtaacha usuli, iqtisodiy ko'rsatkichlarni kompyuter texnologiyalari asosida ekonometrik modellashirish va prognozlash haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lish</i>; • iqtisodiy qonunlar va qonuniyatlarning amal qilish mexanizmi, murakkab iqtisodiy tizimlar va jarayonlarni ekonometrik modellashirish tamoyillari, ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarni tasvirlash usullari, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarning asosiy ko'rsatkichlari, mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellar, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar tahlilida ekonometrik modellardan foydalanish, noaniqlik va tavakkalchilik sharoitida optimal qaror qabul qilish usullarini amaliyotda qo'llash <i>ko'nikmalarga ega bo'lish</i>; • yangi axborot texnologiyalari sharoitida mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellar to'g'risida anglash, iqtisodiy o'sish modellarini tuzish, ishlab chiqarish jarayonlarini ekonometrik modellashirish, "eng kichik kvadratlarni" usullaridan foydalanish <i>malakastiga ega bo'lish</i> kerak.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:	• ma'ruzalar;

• interfaol keys-sadilar; • aqiliy hujum metodi; • insert texnikasi; • muammoli masala va vaziyatlar metodi; • klaster; • targatma materiallar.
--

5.	VII. Kreditni olish uchun talablar:	Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar:	1. O.E.Emazarov, Sh.Q. Yuldoshev. Ekonometrika asoslari. O'quv qo'llanma. – S.: "SamDU nashriyoti", 2022 y. – 216 bet. 2. Rasulev D., Nurullaeva Sh., Ro'zmetova N., Muminova M. Ekonometrika asoslari. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisodiyot, 2019. – 248 bet. 3. ЭКОНОМЕТРИКА - Алимов Р.Х., Болтаева Л.Р., Ишмазаров А.И. – Т.: ТДИУ, 2012. – 115 б. 4. Ходиев В.У., Шодиев Т.Ш., Беркин В.В. Эконометрика: О'quv qo'llanma. – T.: IQTISODIYOT, 2018. 178 b. Qo'shimcha adabiyotlar: 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022 — 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Fatmoni. // Xalq so'zi. 29 yanvar 2022 yil. 2. Greene W.H. Econometric Analysis. Prentice Hall, 2011. – 1232 p. 3. Кремер Н.Ш. Эконометрика: Учебник. – М.: Издательство Юрайт, 2018. – 354 с. 4. Демидова О.А. Учебник и практикум для прикладного бакалавриата. – М.: Издательство Юрайт, 2018. – 334 с. Аxborot manbalari (saytlar): 1. www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi sayti. 2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 3. www.ifmr.uz – O'zbekiston Respublikasi Prognozlashirish va makroiqtisodiy tadqiqotlar instituti sayti. 4. www.mineconomy.uz – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot

	vazirligi sayti. 5. www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti.
7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil <u>24</u> <u>avgust</u> dagidagi <u>1</u> -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ul: O.E.Ernazarov - SamDU, "Raqamli iqtisodiyot" kafedrası dotsenti, PhD.
9.	Taqrizchilar: B.T.Salimov - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrası professor., i.f.d; (tashiqi) +998911341950 Z.T.Bakayev - SamDU, "Raqamli iqtisodiyot" kafedrası mudiri, PhD, dotsenti.

Universitetning 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida
Fan dasturini ma'muriy va mustaqil la'yni topshiriqlarini ishlab chiqishga mas'ul ishchi

Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashi
I-protsektor:
SamDU O'quv ishlari bo'yicha
A.S. Soleyev
Z.T.Bakayev
Sh.D.Jurakulov

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
raqamli iqtisodiyot kafedrası dotsenti O.E.Ernazarov tomonidan
"Amaliy ekonometrika" fanidan tayyorlangan fan dasturiga
TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi mustaqil rivojlanish yo'lini amalga oshirishda iqtisodiyotda bozor munosabatlari shakllantirish bilan birga qabul qilingan kadrlar tayyorlashning Milliy dasturiga asosan zamonaviy malakali mutaxassislarni tayyorlashni ham katta e'tibor berilmoqda. Prezidentimiz tomonidan jahon standartlariga mos keluvchi ta'lim standartlarini, o'quv rejalari va dasturlarini yaratish hamda takomillashirish bo'yicha muhim vazifa qo'yildi.

"Ekonometrika" fani talabalarda zarur aniq iqtisodiy bilimlarni shakllantirishga qaratilgan bo'lib, bu esa bozor munosabatlari va iqtisodiy ishlarining muvaffaqiyatli olib borilishida muhim ahamiyatga ega bo'lgan bilimlar hisoblanadi.

Mazkur fan dasturi talabalarining ekonometrik modellashirish asoslar, ekonometrik modelning axborot ta'mini, ekonometrikda ehtimollik nazariyasi va matematik statistikaning asosiy tushunchalari, jull korrelyatsion regressiya tahlili, ko'p omilli ekonometrik tahlil, ekonometrik modelni baholash, vaqitli qatorlar, tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik model, amaliy ekonometrik model, dinamik ekonometrik model, iqtisodiy ko'rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish kabi bilimlarni oshirib, uni amaliyotga joriy qilish imkonini beradi.

Ushbu fan dasturi asosida talabalar korxona va tashkilotlarning iqtisodiy bo'limlarida, chakana savdo bo'limlarida, ishlab chiqarish bo'limlarida va buxgalteriya bo'limlarida faoliyat ko'rsatishi uchun boshlang'ich bilimlarni egallaydi hamda ish faoliyatida xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning iqtisodiy faoliyatlarini tahlil qilish va baholashda amaliy jihatdan xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda ushbu "Ekonometrika" fani dasturi qo'yilgan barcha talablarga javob beradi va undan foydalanish mumkin.

Taqrizchi:
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrası
professor, i.f.d.

B.T.Salimov

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti Raqamli iqtisodiyot kafedrası dotsenti O.E.Ernazarov muallifligida tayyorlangan "Amaliy ekonometrika" fanidan tuzilgan fan dasturiga (Ichki)

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi 60410600 – Bank ishi bakalavriyat ta'lim yo'nalishi uchun mo'ljallangan bo'lib, unda "Amaliy ekonometrika" fani bo'yicha o'zlashtirilishi lozim bilim, ko'nikma va malakalar keltirilgan.

Mazku fanning maqsadi talabalarda bozor munosabatlari sharoitida milliy iqtisodiyot va uning tarmoqlari kabi murakkab iqtisodiy tizimlarni ekonometrik modellashtirish asoslarini o'rgatishdan, o'rganilayotgan jarayonlarga iqtisodiy-statistik va ekonometrik usullarni qo'llashni, iqtisodiy dinamikani o'rganishda turli xil funksiyalar, ekonometrik modellarni kompyuter dasturlari yordamida yechish va olingan natijalarni iqtisodiy tahlil qilish bo'yicha boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish..

Ushbu fan "Amaliy ekonometrika" deb nomlanib, unda sizga mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellarni o'rgatish hamda iqtisodiy ko'rsatkichlarni kompyuter texnologiyalari asosida ekonometrik modellashtirish va prognozlashni amalga oshirish yo'llarini ko'rsatib berish

Fan dasturida fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mazmuni, ta'lim texnologiyalari va metodlari, mustaqil ishning tashkil etish shakli va mazmuni, foydalaniladigan asosiy hamda qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati keltirilgan.

Muallif tomonidan tuzilgan ushbu fan dasturi 60410600 – Bank ishi ta'lim yo'nalishi talabalari uchun mo'ljallangan bo'lib, bo'lajak bankirlarning ish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga dastur hozirgi kun talablari darajasida yozilgan va uni amalda foydalanishga tavsiya etaman,

**Sharof Rashidov nomidagi SamDU
"Raqamli iqtisodiyot"
kafedrası mudiri, PhD, dotsenti**

Z.T.Bakayev